

NIEKOĽKO ÚVAH O SPRÁVNOM TRESTANÍ NA ÚSEKU CESTNEJ DOPRAVY

MAREK KUBÍČEK

Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta, Slovenská
republika

Abstract in original language

Od 1. marca 2012 nadobudol účinnosť nový zákon o cestnej doprave č. 56/2012 Z. z.. Cieľom príspevku je poukázať na zmeny, ktoré nový zákon zaviedol v oblasti správneho trestania na tomto úseku verejnej správy.

Key words in original language

cestná doprava, priestupok, autobusová doprava, správne trestanie

Abstract

The new road transport act no. 56/2012 Collection of Law has entered into force from 1. 3. 2012. The aim of this article is to demonstrate changes, which the new act has introduced in the field of administrative punishment in this segment of public administration.

Key words

road transport, offence, bus transport, administrative punishment

ÚVOD

1. 3. 2012 nadobudol účinnosť zákon č. 56/2012 Z.z. o cestnej doprave, ktorým sa zrušil zákon č. 168/1996 Z.z. o cestnej doprave v znení neskorších predpisov. Hlavným dôvodom prijatia novej právnej úpravy boli zmeny v práve Európskej únie, ktorých cieľom bolo nahradenie regulácie podnikania v cestnej doprave prostredníctvom smerníc reguláciou prostredníctvom nariadení,¹ ale i fakt, že sa prestala používať duplicitná úprava podnikania v cestnej doprave právnymi predpismi Európskej únie v prípade, že je problematika upravená medzinárodnou zmluvou, resp. aktom medzinárodnej

---

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1071/2009, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá týkajúce sa podmienok, ktoré je potrebné dodržiavať pri výkone povolania prevádzkovateľa cestnej dopravy, a ktorým sa zrušuje smernica Rady 96/26/ES; Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1072/2009 o spoločných pravidlách prístupu nákladnej cestnej dopravy na medzinárodný trh; Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1073/2009 o spoločných pravidlách prístupu na medzinárodný trh autokarovej a autobusovej dopravy a o zmene a doplnení nariadenia (ES) č. 561/2006 (konsolidované znenie); Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 181/2011 zo 16. februára 2011 o právach cestujúcich v autobusovej a autokarovej doprave a o zmene a doplnení nariadenia (ES) č. 2006/2004;

organizácie. Okrem zmien podmienených novým prístupom Európskej únie k právnej regulácii podnikania v cestnej doprave prišlo i k ďalším zmenám v právnej úprave na tomto úseku vrátane správneho trestania. Vzhľadom na limitovaný rozsah príspevku na nasledujúcich stranách bližšie rozoberám právnu úpravu priestupkov podľa nového zákona o cestnej doprave s osobitným zreteľom na priestupky, ktoré môžu v blokovanom konaní prejednávať revízori dopravcov.

1. K PRIESTUPKOM PODĽA ZÁKONA O CESTNEJ DOPRAVE VŠEOBECNE

Zákon č. 56/2012 Z.z. o cestnej doprave v znení zákona č. 317/2012 Z.z. (ďalej len „zákon o cestnej doprave“) upravuje problematiku priestupkov v § 49 nazvanom „Priestupky“. Na priestupky a ich prejednávanie sa podľa § 49 ods. 6 zákona o cestnej doprave vzťahuje zákon č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o priestupkoch“).

Skutkové podstaty priestupkov sú uzákonené v § 49 ods. 1 zákona o cestnej doprave. Novou skutkovou podstatou je skutková podstata obsiahnutá v § 49 ods. 1 písm. a) zákona, ktorá ustanovuje za priestupok prevádzkovanie cestnej dopravy bez povolenia na výkon povolenia prevádzkovateľa cestnej dopravy podľa § 5 ods. 1 zákona, alebo licencie Spoločenstva podľa § 5 ods. 2 zákona. Táto skutková podstata je špeciálnou k skutkovej podstate priestupku na úseku podnikania obsiahnutej v § 24 ods. 1 písm. c) zákona o priestupkoch².

V § 49 ods. 1 písm. b) sa nachádza nová skutková podstata priestupku, ktorá má špeciálny subjekt – vodiča. Objektívna stránka skutkovej podstaty spočíva v nepreukázaní sa kópiou povolenia podľa § 5 ods. 1 zákona alebo licencie Spoločenstva podľa § 5 ods. 2 zákona, jazdným listom, sprievodnými dokladmi o prepravovanom náklade, a ak ide o prepravu na a z územia Slovenskej republiky do a z tretieho štátu, aj prepravným povolením. Objektívna stránka skutkovej podstaty priestupku podľa § 49 ods. 1 písm. c) zákona sa týka porušenia povinností pri preprave nebezpečných vecí. Skutková podstata má špeciálny subjekt vodiča vozidla prepravujúceho nebezpečné veci. Ide tu o istú modifikáciu skutkovej podstaty priestupku, ktorá bola v predchádzajúcom zákone o cestnej doprave v § 36 ods. 1 písm. d).

Zákon ustanovuje v § 49 ods. 1 písm. d) a e) nové skutkové podstaty priestupkov, ktoré môže spáchať osoba vykonávajúca funkciu vedúceho dopravy. Podľa § 49 ods. 1 písm. d) sa dopúšťa priestupku ten, kto vykonáva funkciu vedúceho dopravy bez právneho vzťahu k prevádzkovateľovi cestnej dopravy podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1071/2009, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá týkajúce sa podmienok, ktoré je potrebné dodržiavať pri

---

² Priestupku sa dopustí ten, kto neoprávnene vykonáva obchodnú, výrobnú alebo inú zárobkovú činnosť.

výkone povolenia prevádzkovateľa cestnej dopravy, a ktorým sa zrušuje smernica Rady 96/26/ES (ďalej len „nariadenie, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá týkajúce sa podmienok, ktoré je potrebné dodržiavať pri výkone povolenia prevádzkovateľa cestnej dopravy“), alebo pre viacerých prevádzkovateľov cestnej dopravy, než je prípustné podľa nariadenia a zákona o cestnej doprave. Fyzická osoba ale môže vykonávať funkciu vedúceho dopravy pre viacerých prevádzkovateľov cestnej dopravy, ak má výnimku od dopravného správneho orgánu. Podľa § 49 ods. 1 písm. e) zákona sa priestupku dopúšťa ten, kto vykonáva funkciu vedúceho dopravy napriek tomu, že dopravný správny orgán alebo príslušný orgán členského štátu³ usadenia ho vyhlásil za nespôsobilého samostatne sústavne riadiť dopravné činnosti podniku prevádzkovateľa cestnej dopravy.

Dôvodom uzákonenia posledných dvoch skutkových podstát je zmena v právnej úprave odbornej spôsobilosti potrebnej pre podnikanie v cestnej doprave. V súčasnosti musí mať podľa čl. 4 nariadenia, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá týkajúce sa podmienok, ktoré je potrebné dodržiavať pri výkone povolenia prevádzkovateľa cestnej dopravy vedúceho dopravy každý podnik vykonávajúci povolenie prevádzkovateľa cestnej dopravy, ak nariadenie, resp. zákon o cestnej doprave neupravuje odbornú spôsobilosť inak.

Podľa § 49 ods. 1 písm. i) zákona o cestnej doprave sa priestupku dopustí ten, kto pokračuje v prevádzkovaní taxislužby po smrti držiteľa koncesie bez ohlásenia dopravnému správnenému orgánu alebo napriek jeho zákazu. Priestupkom podľa § 49 ods. 1 písm. f) až h) zákona o cestnej doprave spáchaných v pravidelnej autobusovej doprave je venovaná ďalšia časť príspevku, preto sa im na tomto mieste nebudem venovať.

Sankciou za priestupky podľa § 49 ods. 1 zákona je pokuta. V prípade priestupkov podľa § 49 ods. 1 písm. d) a e) zákona o cestnej doprave môže správny orgán uložiť i zákaz činnosti, ktorý možno podľa § 14 ods. 1 zákona o priestupkoch uložiť najviac na päť rokov.

Priestupky na úseku cestnej dopravy prejednávajú najmä dopravné správne orgány. Vecná príslušnosť správnych orgánov vo veciach priestupkov je zväčša zakotvená tak, aby mali príslušné správne orgány právomoc prejednávať priestupky, ktoré sa spáchajú na tom úseku cestnej dopravy, pre ktorý sú vecne príslušné i v ostatných veciach.⁴ Problematicky je upravená vecná príslušnosť v prípade priestupkov vo vnútroštátnej pravidelnej autobusovej doprave okrem mestskej autobusovej dopravy. Zákon nestanovuje vecnú príslušnosť

---

³ Členským štátom sa podľa § 2 ods. 5 zákona o cestnej doprave rozumie členský štát Európskej únie, štát, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore a Švajčiarska konfederácia.

⁴ Výnimkou je právomoc obce prejednávať v prvom stupni priestupky v taxislužbe, ku ktorým došlo v obci a právomoc ministerstva prejednávať v prvom stupni priestupky, ku ktorým došlo v preprave nebezpečných vecí.

na prejednanie týchto priestupkov ani samosprávnemu kraju a ani inému dopravnému správnomu orgánu, a preto možno dospieť k záveru, že tieto priestupky by mal prejednávať v prvom stupni obvodný úrad.

V otázke priestupkov na úseku cestnej dopravy prejednávaných v prvom stupni obcou vyvstáva otázka, či ide v tomto prípade o prenesený výkon štátnej správy, alebo výkon územnej samosprávy. Keďže v § 44 zákona o cestnej doprave nie je uvedené, že obec prejednáva priestupky pri prenesenom výkone štátnej správy, možno s prihliadnutím na § 4 ods. 4 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov vysloviť záver, že obec vykonáva túto pôsobnosť ako pôsobnosť samosprávu. A však vzhľadom na to, že o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu obce rozhoduje podľa § 42 písm. k) zákona o cestnej doprave krajský úrad pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie⁵ (ďalej len "krajský úrad") a vzhľadom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Rks 9/2011 možno predpokladať, že v aplikačnej praxi sa bude považovať prejednávanie priestupkov na úseku cestnej dopravy obcou za prenesený výkon štátnej správy. V priestupkových konaniach, v ktorých v prvom stupni rozhoduje krajský úrad je odvolacím orgánom podľa § 41 ods. 1 písm. q) zákona o cestnej doprave Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky. Právoplatné rozhodnutia odvolacích orgánov je možné preskúmať prostredníctvom správneho súdnictva, čo považujem za správne. Podľa § 49 ods. 5 zákona o cestnej doprave môžu priestupky v blokovanom konaní prejednávať aj colné orgány a priestupky podľa § 49 ods. 1 písm. f) až h) zákona aj revízori.

2. K JEDNOTLIVÝM PRIESTUPKOM PODĽA § 49 ODS. 1 PÍSM. F) AŽ H) ZÁKONA O CESTNEJ DOPRAVE V PRAVIDELNEJ AUTOBUSOVEJ DOPRAVE

Priestupku podľa § 49 ods. 1 písm. f) zákona o cestnej doprave sa dopustí ten, kto narúša bezpečnú, pokojnú a pohodlnú prepravu cestujúcich, najmä obťažovaním cestujúcich alebo osádky vozidla neprímeraným hlukom alebo zápachom, prepravou nevhodnej príručnej batožiny alebo zvieratá, alebo znečistí autobus alebo autokar. Hoci je subjekt skutkovej podstaty priestupku podľa zákona všeobecný, z logiky veci vyplýva, že priestupku sa zväčša dopustí cestujúci. Objektom priestupku je bezpečná, pokojná a pohodlná preprava cestujúcich, alebo udržanie čistoty v autobuse, alebo autokare. Primárna dispozícia právnej normy je obsiahnutá v § 14 ods.

---

⁵ Od 1. 1. 2013 budú krajské úrady pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie zrušené a ich kompetencie prejdú na obvodné úrady pre cestnú dopravu a pozemné komunikácie v sídlach krajov.

1 písm. a) zákona.⁶ Ako sankciu je možné za priestupok uložiť pokutu do 500 €.

V právnej úprave tohto priestupku vidím nasledovné nedostatky:

- a) problematická konštrukcia objektívnej stránky skutkovej podstaty,
- b) uzákonenie neprimeranej sankcie za tento priestupok,
- c) umožnenie prejednať priestupok v blokovaní konaní revízorovi.

V skutkovej podstate tohto priestupku nie je veľmi vhodný demonštratívny výpočet konaní, akými možno priestupok spáchať (neprimeraný hluk, zápach, preprava nevhodnej príručnej batožiny alebo zvieratá). Výpočet je nevhodný preto, lebo obsahuje zväčša neurčité právne pojmy. Zatiaľ čo pri pojmoch ako neprimeraný zápach, alebo neprimeraný hluk je to pochopiteľné, pri pojmoch nevhodná príručná batožina, alebo zviera takúto úpravu nepovažujem za vhodnú. Ako je vysvetlené ďalej, príčinou problémov a konfliktov v aplikačnej praxi môže byť i fakt, že i jednotliví dopravcovia zakazujú vo svojich prepravných poriadkoch na účely zmluvy o preprave osôb niektoré konania, ktoré narúšajú bezpečnú, pokojnú a pohodlnú prepravu.

Ako vyplýva z § 4 ods. 2 písm. g) zákona o cestnej doprave dopravca určuje v prepravnom poriadku podmienky prepravy príručnej batožiny cestujúcich, cestovnej batožiny, poštových a autobusových zásielok a živých spoločenských zvierat. Dopravcovia teda vo svojich prepravných poriadkoch, čo sú v podstate všeobecné obchodné podmienky, bližšie špecifikujú predmety, ktoré možno prepravovať ako príručnú batožinu, predmety, ktoré nemožno prepravovať ako príručnú batožinu a predmety, ktorých preprava je možná len za osobitných podmienok. Dopravcovia teda tým, že v prepravnom poriadku určujú batožinu, ktorej preprava je zakázaná, resp. batožinu, ktorú možno prepravovať za osobitných podmienok, vymedzujú na účely zmluvy o preprave osôb pojem nevhodná batožina. Každý dopravca môže v prepravnom poriadku zakázať prepravu iného druhu batožiny.⁷ V praxi môže nastať situácia, že cestujúci prepravujúci

---

⁶ Cestujúci je povinný správať sa tak, aby neohrozil bezpečnosť prepravy, pokojnú a pohodlnú prepravu ostatných cestujúcich, nepoškodil autobus a zariadenia dopravcu slúžiace cestujúcim, neznečistil autobus a priestory dopravcu určené cestujúcim a neobťažoval ostatných cestujúcich a osádku autobusu.

⁷ Napr. Dopravný podnik Bratislava, a. s. v čl. 11 ods. písm. g) prepravného poriadku mestskej hromadnej dopravy v Bratislave, pravidelnej autobusovej prímestskej a medzinárodnej dopravy stanovuje, že cestujúcemu je zakázané brať so sebou do vozidla vec, ktorej rozmer je väčší ako 50x60x80 cm (napr. moped, motocykel a pod.); vec dlhšiu ako 300 cm s priemerom alebo uhlopriečkou väčšou ako 20 cm (napr. garniža, koberec a pod.); vec tvaru dosky, ak je väčšia ako 100x150x10 cm (napr. rysovacia doska, stojan na

určitú batožinu poruší prepravný poriadok, ale nespácha priestupok.⁸ Obdobná situácia je v súvislosti s prepravou zvierat.

Vo vzťahu k neprimeranému hluku možno spomenúť ustanovenia prepravných poriadkov, ktoré cestujúcim zakazujú písať, alebo spievať⁹. Samotné spievanie, alebo pískanie hoci je porušením prepravného poriadku a cestujúci zaň môže byť i vylúčený z prepravy, nemusí znamenať naplnenie skutkovej podstaty priestupku, keďže na naplnenie skutkovej podstaty sa obligatórne vyžaduje to, aby spev, alebo pískanie boli neprimerane hlučné, resp. inak narúšali bezpečnú, pokojnú a pohodlnú prepravu cestujúcich.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že správne orgány nemôžu sankcionovať fyzické osoby mechanicky len preto, lebo porušili prepravný poriadok, ale musia v každom jednotlivom prípade skúmať, či fyzická osoba naplnila všetky znaky skutkovej podstaty priestupku. Správne orgány by pri prejednávaní priestupkov mali pamätať i na zásadu materiálnej rovnosti obsiahnutú v § 3 ods. 5 zákona č. 71/1967 o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len "správny poriadok"). Správny orgán si teda obsah neurčitých pojmov bezpečná, pokojná a pohodlná preprava cestujúcich, neprimeraný hluk, neprimeraný zápach, nevhodná príručná batožina, nevhodné zviera musí definovať sám, pričom prepravný poriadok môže byť pri ich definovaní len istou pomôckou. Cestujúci teda môže v niektorých prípadoch porušovať prepravný poriadok bez možnosti správnoprávneho postihu.

Môže nastať i situácia, že dopravca povolí v prepravnom poriadku i také konanie, ktoré správny orgán považuje vo svojej rozhodovacej

---

maľovanie, rám okna a pod.) s výnimkou bicykla, detského kočíka a saní na sánkovanie.

Dopravný podnik mesta Košice, a. s. v čl. 8 ods. 1 písm. g) prepravného poriadku pre mestskú hromadnú dopravu uvádza, že nie je dovolené, aby cestujúci bral so sebou do vozidla predmet, rozmer ktorého je väčší ako 45x 55 x 100 cm (napr. bicykel, moped, motocykel a pod), alebo predmet dlhší ako 200 cm pri priemere väčšom ako 30 cm (napr. koberec a pod.), a ak ide o predmet tvaru tabule, ak je väčší ako 10 x 100 x 150 cm, na detské kočíky alebo invalidné vozíky sa toto ustanovenie nevzťahuje.

⁸ Napr. Dopravný podnik mesta Košice, a.s. zakazuje v čl. 8 ods. 1 písm. i) svojho prepravného poriadku pre mestskú hromadnú dopravu prepravu bicyklov. V prípade prepravy čistého bicykla v prázdnom autobuse však nepochybne nedôjde k spáchaniu priestupku, keďže nedôjde ani k znečisteniu vozidla a ani k inému narušeniu pokojnej, pohodlnej a bezpečnej prepravy.

⁹ Pozri napr. Čl. 3 ods. 8 písm. o) prepravného poriadku mestskej hromadnej dopravy v Bratislave, pravidelnej autobusovej prímestskej a medzinárodnej dopravy Dopravného podniku Bratislava, a. s., čl. 6 ods. 1 písm. b) prepravného poriadku Slovak Lines, a. s. pre prímestskú dopravu, čl.4 ods. 17 písm. j) prepravného poriadku Dopravného podniku mesta Košice, a. s. pre mestskú hromadnú dopravu.

praxi za priestupok.¹⁰ V takom prípade by cestujúci správnym orgánom sankcionovaný nebol, keďže nastáva okolnosť vylučujúca protiprávnosť – výkon práva vyplývajúceho z prepravnej zmluvy.¹¹

Obdobná situácia nastane v prípade, ak zamestnanec dopravcu, najmä vodič, proti hluku, zápachu, preprave batožiny, či zvieratá, resp. inému konaniu naplňujúcemu skutkovú podstatu priestupku nič nenamieta, je s ním uzročený a porušenie prepravného poriadku zo strany cestujúceho nie je jednoznačné.¹² V takomto prípade totiž cestujúci koná v dobrej viere, že sa správa v súlade s prepravným poriadkom, a teda nepácha ani priestupok podľa § 49 ods. 1 písm. f) zákona o cestnej doprave. Pokiaľ by následne revízor, resp. dopravný správny orgán uznal takéhoto cestujúceho za vinného z priestupku, bola by porušená zásada právnej istoty. V praxi napr. nastala situácia, že vodič odmietol prepraviť bezdomovca obťažujúceho okolie zápachom, ale dispečer mu prikázal prepraviť ho.

Práve pri prejednávani priestupku podľa § 49 ods. 1 písm. f) zákona o cestnej doprave v blokovom konaní revízorom, sa ešte viac ako pri ďalších dvoch priestupkoch analyzovaných v tejto stati zvyrazňuje dvojité postavenie revízora – postavenie v pozícií zamestnanca dopravcu a postavenie v pozícií správneho orgánu. V prípade, ak cestujúci poruší prepravný poriadok a zároveň spácha priestupok, revízor mu môže uložiť v blokovom konaní pokutu ako správny orgán a zároveň ho môže ako zamestnanec dopravcu vylúčiť z prepravy. V prípade, že cestujúci len poruší prepravný poriadok a nespácha priestupok, môže ho revízor vylúčiť z prepravy a nemôže mu uložiť blokovú pokutu. Pokiaľ by sa dopravcovia rozhodli vo väčšej miere postihovať páchatelov tohto priestupku, bolo by vhodné spraviť informačné kampane, v ktorých by cestujúcim bolo toto dvojjediné postavenie revízora náležite vysvetlené.

Ďalší problém, ktorý vidím v konštrukcii objektívnej stránky skutkovej podstaty, je dokazovanie hlučného správania, zápachu, alebo prepravy nevhodnej batožiny v prípade, ak cestujúci odmietne zaplatiť pokutu v blokovom konaní. Relatívne najjednoduchšie sa dá dokázať preprava nevhodnej batožiny, keďže v tomto prípade stačí vykonať jej premeranie. Rovnako tak je možné zmerať i neprimeraný hluk. Merania by však museli byť urobené tak, aby obstáli v následnom správnom konaní, eventuálne v súdnom prieskume rozhodnutia, ktorým sa obvinený z priestupku uzná vinným.

---

¹⁰ Situácia môže nastať najmä pri preprave batožiny.

¹¹ Porov. Kiovská M. Administratívnoprávna zodpovednosť so zameraním na zodpovednosť za priestupky v Slovenskej republike. Košice: Právnická fakulta Univerzity P. J. Šafárika 2000, s. 65

¹² Napr. v prípade usmerneného nástupu cez predné dvere vodič umožní prepravu nevhodnej batožiny, ktorá môže byť svojim odpudzujúcim vzhľadom na ťarchu spolucestujúcich a umožní cestujúcemu za ňu zaplatiť dovoznú.

Najproblematickejšie je dokázať neprimeraný zápach, ale i niektoré iné narušenia pokojnej, pohodlnej a bezpečnej prepravy cestujúcich vzhľadom na to, že to či bol priestupok spáchaný je možné spätne dokázať len zo svedeckých výpovedí, pričom každý svedok môže mať iný názor na to, kedy je zápach neprimeraný, alebo či bola narušená pokojná a pohodlná preprava cestujúcich.

Sankciu, ktorú možno za priestupok podľa § 49 ods. 1 písm. f) zákona o cestnej doprave uložiť, t. j. pokutu do 500 € považujem za absolútne neprimeranú najmä v porovnaní s pokutou, ktorú je možné za obdobné konania uložiť mimo dopravných prostriedkov, eventuálne budov, v ktorých sa vykonáva prepravný proces v autobusovej doprave. V prípadoch ako rušenie nočného pokoja, alebo znečisťovanie verejného priestranstva je totiž možné uložiť len pokutu do 33 €, keďže ide o priestupky podľa § 47 ods. 1 písm. b), resp. § 48 zákona o priestupkoch.

V prípade, že narušenie bezpečnosti prepravy iných cestujúcich vyplýva z úmyselného, resp. nedbanlivostného ohrozenia prevádzky autobusu, je možné za splnenia ďalších podmienok uvažovať i o tom, že bol spáchaný trestný čin poškodzovania a ohrozovania prevádzky všeobecne prospešného zariadenia podľa § 286, resp. § 288 zákona č. 300/2005 Z.z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len "Trestný zákon").

Priestupku podľa § 49 ods. 1 písm. g) zákona o cestnej doprave sa dopustí ten, kto neuposlúchne počas prepravy pokyn alebo príkaz vodiča alebo iného člena osádky vozidla, revízora alebo dispečera na zaistenie bezpečnosti cestujúcich alebo bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky. Za priestupok je možné uložiť pokutu do 200 €. Možno povedať, že priestupku podľa tohto ustanovenia sa možno dopustiť neuposlúchnutím pokynu, resp. príkazu oprávneného zamestnanca dopravcu, pričom pokyn, resp. príkaz slúži buď na zaistenie

a) bezpečnosti cestujúcich, alebo

b) bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky.

Ad b): Povinnosť cestujúceho v pravidelnej autobusovej doprave poslúchnuť pokyn alebo príkaz člena osádky autobusu alebo iného oprávneného zamestnanca dopravcu na zaistenie bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky je okrem zákona o cestnej doprave uzákonená i v § 47 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o cestnej premávke“). Podľa § 47 ods. 1 zákona o cestnej premávke je cestujúci vozidlom pravidelnej verejnej dopravy osôb povinný správať sa pri čakaní, nastupovaní, počas jazdy a pri vystupovaní tak, aby neohrozoval bezpečnosť ani plynulosť cestnej premávky, najmä nesmie vstupovať na vozovku, okraj nástupištia alebo do bezpečnostného priestoru nástupištia zastávky vyznačeného dopravnou značkou, a to až do zastavenia vozidla pravidelnej verejnej dopravy osôb. Pritom je povinný poslúchnuť pokyny zamestnanca prevádzkovateľa takého

vozidla. Podľa § 22 ods. 1 písm. k) zákona o priestupkoch sa priestupku dopustí ten, kto iným konaním, ako sa uvádza v ostatných ustanoveniach § 22 ods. 1 zákona o priestupkoch poruší všeobecne záväzný právny predpis o bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky, t. j. i § 47 ods. 1 zákona o cestnej premávke. Ako sankciu za spáchanie priestupku podľa § 22 ods. 1 písm. k) zákona o priestupkoch je možné uložiť blokovú pokutu do 60 €, inak pokutu do 100€. Priestupok podľa § 22 ods. 4 zákona o priestupkoch je potrebné prejednať vždy v blokovom konaní, ak osobitný zákon neustanovuje inak a ak sú splnené zákonom stanovené podmienky pre vybavenie vecí v blokovom konaní. Priestupky proti plynulosti a bezpečnosti cestnej premávky prejednávajú podľa § 52 ods. 2 písm. a) zákona o priestupkoch orgány Policajného zboru.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že osoba – cestujúci v pravidelnej autobusovej doprave jedným konaním, t. j. neuposluchnutím pokynu/príkazu na zabezpečenie bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky pácha priestupok podľa § 49 ods. 1 písm. g) zákona o cestnej doprave a zároveň priestupok podľa § 22 ods. 1 písm. k) zákona o priestupkoch. Vzhľadom na zásadu *ne bis in idem* obsiahnutú i v princípe č. 3 odporúčania Výboru ministrov členských krajín Rady Európy (91) 1 je možné za dané konanie páchatel'a postihnúť len raz.

V aplikačnej praxi bude treba pre vyššie uvedené ustáliť, či je skutková podstata podľa § 49 ods. 1 písm. g) zákona o cestnej doprave vo vzťahu špeciality k skutkovej podstate obsiahnutej v § 22 ods. 1 písm. k) zákona o priestupkoch. Ustálenie je o to dôležitejšie, že priestupky proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky prejednávajú úplne iné orgány ako priestupky na úseku podnikania a prepravy v cestnej doprave. Nie som presvedčený o skutočnosti, že skutková podstata uzákonená v § 49 ods. 1 písm. g) zákona o cestnej doprave je špeciálnou skutkovou podstatou vo vzťahu k skutkovej podstate obsiahnutej v § 22 ods. 1 písm. k) zákona o priestupkoch, keďže individuálnym objektom skutkovej podstaty priestupku podľa § 49 ods. 1 písm. g) zákona o cestnej doprave je aj bezpečnosť cestujúcich na rozdiel od priestupku podľa § 22 ods. 1 písm. k) zákona o priestupkoch. Osobne sa ani nedomnívam, že zákonodarca mal úmysel uzákoniť skutkovú podstatu nachádzajúcu sa v § 49 ods. 1 písm. g) zákona o cestnej doprave ako špeciálnu k tej ustanovenej v § 22 ods. 1 písm. k) zákona o priestupkoch, keďže skutková podstata nachádzajúca sa v § 49 ods. 1 písm. g) zákona o cestnej doprave pravdepodobne vznikla čisto mechanickým vytvorením sekundárnej dispozície k ustanoveniu § 14 ods. 1 písm. b) zákona o cestnej doprave.¹³

---

¹³ Cestujúci je povinný poslúchnuť pokyn alebo príkaz člena osádky autobusu alebo iného oprávneného zamestnanca dopravcu na zaistenie bezpečnosti cestujúcich a bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky.

Priestupku podľa § 49 ods. 1 písm. h) sa dopustí ten, kto sa neoprávnené zdržiava v prevádzkových priestoroch dopravcu, ktoré nie sú určené cestujúcim alebo verejnosti, alebo vo vozidle, ktoré nevykonáva cestnú dopravu, a neuposlúchne výzvu na ich opustenie. Tohto priestupku sa v prípade spáchania skutku neoprávneným zdržiavaním sa v prevádzkových priestoroch dopravcu možno dopustiť i v priestoroch dopravcu nákladnej dopravy. Za spáchanie priestupku je možné opäť uložiť pokutu do 200€. Hoci by mal zostať takýto skutok nesporne protiprávnym konaním, vzhľadom na osoby páchatel'ov nepovažujem finančnú sankciu za efektívnu. Za efektívnejšie považujem vykazanie týchto osôb z priestoru, resp. dopravného prostriedku a to i za asistencie súkromnej bezpečnostnej služby, resp. Policajného zboru. V prípade, ak osoby vstupujú neoprávnené do prevádzkových priestorov dopravcu a páchajú tam trestnú činnosť (napr. krádež, poškodzovanie cudzej veci) sú za svoje činy postihované podľa ustanovení Trestného zákona a teda priestupková zodpovednosť sa v tomto prípade neuplatní.

3. K PRIESTUPKOM PODĽA § 49 ODS. 1 PSÍM. F) AŽ H) ZÁKONA O CESTNEJ DOPRAVE V PRAVIDELNEJ AUTOBUSOVEJ DOPRAVE VŠEOBECNE

Skutkové podstaty boli zahrnuté už i v predchádzajúcom zákone o cestnej doprave. Prvým špecifikom týchto priestupkov je to, že ich môže podľa § 49 ods. 5 zákona o cestnej doprave v blokovom konaní, t. j. len vtedy, ak je priestupok spoľahlivo zistený a obvinený z priestupku je ochotný pokutu zaplatiť, prejednávať i revízor dopravcu. Podľa § 4 ods. 2 písm. k) zákona o cestnej doprave je revízor zamestnanec dopravcu oprávnený kontrolovať cestovné lístky. Dopravca je definovaný v § 3 ods. 1 zákona ako prevádzkovateľ cestnej dopravy odo dňa právoplatnosti dopravnej licencie, koncesie alebo iného oprávnenia, ktoré ho oprávňuje na poskytovanie dopravných služieb verejnosti na základe prepravnej zmluvy, a to v osobnej doprave na základe zmluvy o preprave osôb a v nákladnej doprave na základe zmluvy o preprave nákladu. Možno teda povedať, že v tomto prípade bol výkon verejnej správy zákonom prenesený na subjekt stojaci mimo verejnej správy. Podľa predchádzajúcej právnej úpravy mohli revízori v blokovom konaní prejednávať priestupky podľa § 36 ods. 1 písm. b), c) a d) zákona č. 168/1996 Z.z. o cestnej doprave v znení neskorších predpisov.¹⁴Druhým špecifikom je to, že

---

¹⁴ § 36 ods. 1 písm. b) zákona č. 168/1996 Z.z. o cestnej doprave v znení neskorších predpisov: Priestupku na úseku cestnej dopravy sa dopustí ten, kto neposlúchne pokyn alebo príkaz vodiča, iného člena osádky vozidla, revízora alebo dispečera na zaistenie bezpečnosti cestujúcich alebo bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky.

§ 36 ods. 1 písm. c) zákona č. 168/1996 Z.z. o cestnej doprave v znení neskorších predpisov: Priestupku na úseku cestnej dopravy sa dopustí ten, kto sa neoprávnené zdržiava v priestoroch dopravcu, ktoré nie sú určené pre cestujúcich, alebo vo vozidle, ktoré nevykonáva cestnú dopravu, a neposlúchne výzvu na ich opustenie.

podľa § 49 ods. 7 zákona sú výnosy blokovej pokuty uloženej revízorom príjmom dopravcu. V tomto prípade prišlo k zmene oproti predchádzajúcemu zákonu, podľa ktorého neboli výnosy z blokových pokút uložených revízormi príjmami dopravcu.

Je otázne ako je v praxi zabezpečená zásada materiálnej rovnosti, keďže jej dodržanie si vyžaduje metodické usmerňovanie niekoľkých desiatok revízorov rôznych dopravcov správnymi orgánmi. Ešte komplikovanejšie je kontrolovanie revízorov pri výkone ich činnosti ako správnych orgánov, keďže v prípade, ak páchatel' zaplatí blokujúcu pokutu, sú možnosti odhalenia prípadného nezákonného postupu revízora veľmi obmedzené.

Keďže revízor je zamestnancom dopravcu, ktorý môže byť priestupkom i priamo postihnutý (znečisťovanie vozidla) je otázne, či nebude jeho rozhodovanie predpojaté. Vzhľadom na fakt, že výnos z pokuty je príjmom dopravcu možno tiež pochybovať o tom, že niektorí revízori nebudú ukladať vyššie pokuty ako by podľa riadnej správnej úvahy mali. Taktiež možno len s ťažkosťami efektívne skontrolovať, či revízori nebudú zamestnávateľom motivovaný k vyberaniu pokút i tým, že oficiálne, alebo neoficiálne budú mať určitý finančný podiel na výnose z nich. V žiadnom inom druhu dopravy v Slovenskej republike obdobné priestupky neprejednáva dopravca, alebo jeho zamestnanec a teda logicky ani výnosy z pokút za takéto priestupky nie sú príjmami dopravcov.

Z vyššie naznačených dôvodov sa domnievam, žeby revízori nemali prejednávať v blokovom konaní priestupky. Tiež považujem za otáznu samotnú potrebu existencie skutkových podstat priestupkov uvedených v podnadvise i z dôvodov, ktoré sú uvedené v predchádzajúcej časti príspevku. Zákonodarca by mal naopak dopravcom umožniť efektívne chrániť svoje práva ako i práva cestujúcich, ktoré sú chránené objektmi priestupkov uvedenými v podnadvise prostriedkami súkromného práva (napr. vylúčenie z prepravy cestujúceho, ktorý porušuje svoje povinnosti, vykázanie z prevádzkového priestoru osoby, ktorá sa tam neoprávnene zdržiava), či prostredníctvom bezprostredných zásahov príslušníkov Policajného zboru. V prípade priestupkov podľa § 49 ods. 1 písm. g) zákona o cestnej doprave je možné porušenie tohto ustanovenia postihovať i podľa iných verejnoprávnych predpisov.

Cieľom tejto absolútne netypickej úpravy správneho trestania bolo pravdepodobne zamedziť preprave a vyspávaniu neprispôsobivých ľudí v autobusoch pravidelnej dopravy. A však hoci revízori majú relatívne veľké oprávnenia a dopravcovia aj finančnú motiváciu priestupky prejednávať i tak je veľmi pravdepodobné, že sa táto

---

Ustanovenie § 36 ods. 1 písm. d) zákona č. 168/1996 Z.z. o cestnej doprave v znení neskorších predpisov upravovalo priestupky na úseku prepravy nebezpečných vecí.

možno dobre mienená úprava blokového konania minie svojmu cieľu a to z dôvodu, že

a) väčšinou tieto priestupky páchajú špecifické skupiny páchatel'ov:

aa) osoby žijúce asociálnym spôsobom života,

ab) osoby, ktoré nedovŕšili pätnásť rok svojho veku.

Ad aa): Tieto osoby v zásade nemajú finančné prostriedky, a preto nemožno očakávať, žeby ich motivovala pokuta akejkoľvek výšky k upusteniu od správania, ktorým naplňajú znaky skutkových podstat týchto priestupkov.

Ad ab) „Priestupkovú imunitu“ majú vzhľadom na svoj vek aj žiaci základnej školy, ktorí neraz v autobuse hlasno počúvajú hudbu, alebo autobus znečisťujú, či už vykladaním si nôh na sedadlá, alebo odhadzovaním odpadkov, lepením žuvačiek, a pod..

b) Revízor sa zväčša nenachádza v čase páchania priestupku na mieste činu. Zákonodarca teda neodstraňuje zdržanie autobusu v čase čakania na revízora, čo mohlo byť jedno z mála pozitív právnej úpravy, podľa ktorej by priestupky prejednávali zamestnanci dopravcu.

c) Revízor nie je zároveň orgánom objasňujúcim priestupky podľa § 49 ods. 1 psím. f) až h) zákona o cestnej doprave, čo v prípade, že páchatel' odmietne prejednanie priestupku v blokovom konaní, komplikuje ďalší priebeh priestupkového konania, keďže revízor nemôže vykonať úkony orgánu objasňujúceho priestupok.

Ako vyplynulo z mojich zisťovaní,¹⁵ priestupky podľa § 49 ods. 1 psím. f) až h) sa v praxi neprejednávajú a neprejednávali sa ani priestupky, ktoré mohli prejednávať revízori v cestnej doprave pred účinnosťou nového zákona o cestnej doprave. Vzhľadom na množstvo problémov, ktoré by postihovanie týchto priestupkov vyvolalo v praxi, považujem túto skutočnosť za pozitívum.

4. ZÁVER

Okrem iných zmien v správnom trestaní na úseku cestnej dopravy po tom, čo nadobudol účinnosť nový zákon o cestnej doprave č. 56/2012 Z.z. prišlo i k zmenám v oblasti priestupkov, ktoré môžu prejednávať revízori dopravcu. Zákonodarca sa novou právnou úpravou pravdepodobne snažil znížiť počet nežiaducich protispoločenských konaní v autobusovej doprave tým, že umožnil podnikateľom ukladať

---

¹⁵ Oslovil som nasledujúcich dopravcov, ktorí mi aj odpovedali: Dopravný podnik mesta Košice, a. s., Dopravný podnik mesta Žiliny, s.r.o., Slovak Lines, a. s., SAD Trnava a.s., eurobus, a.s., obce (mestá): Trnava, Prešov a Bratislavský samosprávny kraj a Trenčiansky samosprávny kraj. Na moje žiadosti neodpovedali dopravcovia: Veolia Transport Nitra, a.s., SAD Prievidza, a.s.

verejnoprávne sankcie a zároveň si výnosy z nich ponechať. Cestu, ktorou sa zákonodarca vydal, ale nepovažujem za správnu najmä vzhľadom na to, že ozajstní problémoví „cestujúci“ na zaplatenie pokuty nemajú a revízori ich radšej obídu. I vzhľadom na mnohé medializované prípady problémového správania revízorov mám skôr obavu o to, aby dopravcovia nezačali novú úpravu prejednávania vybraných priestupkov na úseku cestnej dopravy zneužívať na vylepšenie si svojej finančnej situácie striehnutím na platiacich cestujúcich, ktorí prepravujú v zime v poloprázdnom autobuse dvoje sánky namiesto povolených jednych.¹⁶

Článok vznikol s podporou grantu udeleného Agentúrou na podporu výskumu a vývoja APVV č. 0448-10 a je súčasťou výskumnej úlohy.

Literature:

Kiovská M. Administratívnoprávna zodpovednosť so zameraním na zodpovednosť za priestupky v Slovenskej republike. Košice: Právnická fakulta Univerzity P. J. Šafárika, 2000, 136 s, ISBN 80-097-392-7

zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov

zákon č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov

zákon č. 300/2005 Z.z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov

zákon č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke v znení neskorších predpisov

zákon č. 56/2012 Z.z. o cestnej doprave v znení zákona č. 317/2012 Z.z.

Contact – email

marek.kubicek@flaw.uniba.sk

---

¹⁶ Hoci ako vyplynulo z predchádzajúceho textu o priestupok by v tomto prípade nešlo, nemožno vylúčiť to, žeby revízori tvrdili, že k priestupku prišlo, a spoliehajúc sa na neznalosť cestujúceho by od neho vyžadovali zaplatenie pokuty.